

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ (ІКТ) В ОСВІТІ

1. Сукупність методів, прийомів, виробничих процесів і програмно-апаратних засобів, інтегрованих з метою розроблення інформаційно-цифрових освітніх систем, електронних освітніх ресурсів (ЕОР) та побудови комунікаційних мереж, а також технології розв'язування задач в галузі освіти з використанням таких систем, ресурсів і мереж.

До найбільш поширених *засобів* ІКТ належать комп'ютери, мобільні телефони та ін. Інтернет-пристрої, супутникові навігаційні системи, накопичувальні й аудіовізуальні системи, комп'ютерні й ін. телекомунікаційні мережі і супутниковий зв'язок, тобто практично все, що допомагає збирати, опрацьовувати, зберігати й передавати відомості та дані в електронному вигляді. До таких засобів, поряд із технічними засобами (обладнанням), також відноситься програмне забезпечення, що використовується цим обладнанням.

ІКТ в о., з огляду на предметну галузь, поділяються на ІКТ підтримування навчання, ІКТ підтримування управління та ІКТ підтримування освітніх досліджень. Якщо цілі діяльності досягаються лише за допомогою цілеспрямованого застосування ІКТ, то варто використовувати поняття ІКТ-навчання, ІКТ-управління.

ІКТ-навчання – дидактична технологія, що забезпечує досягнення цілей навчання лише за умови обов'язкового використання ІКТ. Це є компонент певної пед. технології, яка, зі свого боку, може бути компонентом профес.-освітньої технології. Якщо за певною дидактичною технологією цілі навчання можна досягти, по-перше, без використання ІКТ або, по-друге, їх використання лише сприяє досягненню визначених дидактичних цілей (оптимізує, підвищує ефективність, результативність тощо навч. процесу, що можна розглядати як критерії оцінювання ІКТ-навчання), то таку технологію не варто вважати цілісною ІКТ-навчання, а натомість її слід розуміти як певну ІКТ підтримування навчання. У цьому випадку йдеться про технологію навчання з використанням ІКТ або комп'ютерно (веб, мобільно тощо) орієнтовану технологію навчання. Отже, ІКТ-навчання – це складова пед. технології, що відображає деяку формалізовану модель певного компонента змісту навчання і

методики його подання у навч. процесі, що представлена у цьому процесі ЕОР навч. призначення і передбачає обов'язковість використання засобів ІКТ для виконання дидактичних завдань або їх фрагментів.

Використання ІКТ в о. має бути інноваційним, урахувати стрімкий розвиток і затребуваність відкритих інформаційно-цифрових систем та цифрових освітніх ресурсів, електронних соціальних мереж, мобільних технологій, Інтернету речей, технологій штучного інтелекту, віртуальної реальності і доповненої реальності, великих даних, систем та технологій програмування тощо, нагальність і важливість вирішення проблем мережевої етики та захисту конфіденційності, формування й розвитку інформ.-комунікаційної компетентності суб'єктів освітнього процесу, подолання цифрової нерівності населення.

2. Нова наукова спеціальність (з 2016 р. – спеціалізація) у галузі педагогіки, створена в Україні у 2009 р. за ініціативи В. Бикова, М. Жалдака і О. Спіріна, за якою в Ін-ті інформ. технологій і засобів навчання НАПН України розпочала роботу перша спеціалізована вчена рада, де впродовж 2011–2019 рр. відбулися захисти 9 докт. та 47 канд. дисертацій. Як галузь пед. науки спеціальність передбачає дослідження за двадцятьма наук. напрямками теоретичних і методичних проблем використання ІКТ в о., психол.-пед. обґрунтування розроблення таких технологій для забезпечення функціонування та розвитку освітніх систем.

Лит.: 1. Биков В. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ, 2008. 2. Гуревич Р. Інформаційно-телекомунікаційні технології в освіті // Енциклопедія освіти. Київ, 2008. 3. Спірін О., Яцишин А. Особливості підготовки кадрів вищої кваліфікації зі спеціальності «Інформаційно-комунікаційні технології в освіті» // Інформаційні технології в освіті. 2013. 4. Структура ИКТ-компетентности учителей. Рекомендации ЮНЕСКО. Версия 3. 2019. URL: <https://iite.unesco.org>

О. М. Спірін